

D-VP 7. A.

22. 3.-29. 3.

- Udělejte si výpisky do sešitu

Leonardo da Vinci (pokračování)

O technice malby a způsobu výuky malíře napsal Leonardo spis **Traktát o malířství**.

Posledním Leonardovým dílem je obraz **Svatý Jan Křtitel** s prohloubeným kontrastem světla a stínu.

Založil také malířskou školu v Miláně.

Připomenutí faktů

Architektura se dlouho novým myšlenkám bránila a zůstávala dlouho pod vlivem gotiky. Zvrat nastal na začátku 15. století po přestěhování papežského dvora z Avignonu do Říma. Přesto si vedoucí úlohu v umění udržuje Florencie.

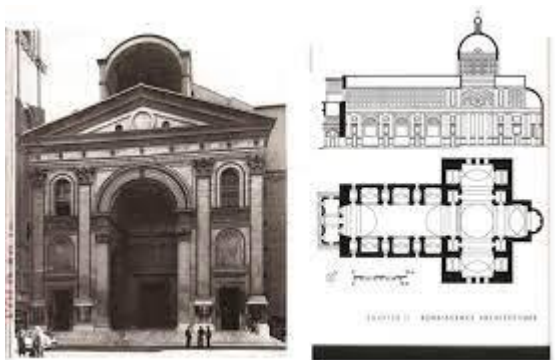
Prvním velkým architektem se stal **Filippo Brunelleschi** (*brunelesky*) 1377-1446. Pracoval na florentském dómu Santa Maria del Fiore s monumentální a odvážně řešenou dvouplášťovou kupolí s lucernou.

Pokračoval ve stavbě nejstaršího kostela ve městě (vysvěcen sv. Ambrožem v r. 393). Poprvé od zániku antiky používá v architektuře sloupořadí (florentský nalezinec – Ospedale degli Innocenti), které má nejen podpůrnou, ale i kompoziční úlohu = Každý prvek plní v obraze určitou úlohu, má jistý význam a hraje určitou roli. Devět oblouků arkády nalezince jakoby otevírá náruč příchozím.

Jeho obdivovatelem a následníkem se stal Leon Battista Alberti (1404-1472) - dramatik, hudebník, malíř, matematik, fyzik a skvělý atlet. Jeho nejpodivuhodnější stavby jsou San Francesco v Rimini a Sant Andrea v Mantově.

Za nejkrásnější palác je považován **palác vévodů urbinských**, od D. Luciana Laurany.

Dalším významný architektem byl Michelangelo, který byl v r. 1558 pověřen papežem k dokončení stavby sv. Petra v Římě.

Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni

(6. března 1475, Caprese – 18. února 1564, Řím)

byl jedním z nejznámějších představitelů vrcholné italské renesance a manýrismu. Proslavil se jako sochař, architekt a malíř, ale psal také básně.

Mládí a studia

Narodil se jako druhý z pěti synů. V dubnu roku 1488 ho jeho přítel Francesco Granacci přivedl do umělecké dílny Domenica Ghirlandaia. Michelangelův otec byl proti tomu, aby se jeho syn učil malovat, chtěl, aby se stal obchodníkem. Domenicovi Ghirlandaiovi se ho nakonec ale podařilo přesvědčit. Nadaného patnáctiletého mladíka si brzy povšiml Lorenzo Nádherný a přivedl ho do medicejského paláce, kde se setkávali významní florentští umělci, literáti a učenci, kterých bylo v té době plné město. Michelangelo žil poté v paláci až do Lorenzovy smrti v roce 1492 a bylo tu s ním zacházeno prakticky jako s členem rodiny. Proslulé zahrady Medicejských se staly jeho další uměleckou školou.

Charakteristika

Michelangelo byl geniálním umělcem, posedlým hledáním dokonalosti a snahou dokázat, že je nejlepší. Disponoval bohatou představivostí a fantazií, podobu svých děl měl promyšlenou dříve, než na nich začal pracovat. Nejednou se proto stalo, že dílo, s nímž nebyl spokojen, poškodil, neboť je nedokázal zhotovit přesně podle svých představ. Velkou péči věnoval výběru kamene. Mramorové bloky si často jezdil vybírat do dolů v Carraře, mnohdy je osobně i páčil. Výjimkou byla socha Davida. Pro svoji nejznámější plastiku zpracoval Michelangelo kamenný blok nevhodných rozměrů (5 m vysoký, o základně 1 x 1 m) s mnoha kazy a usazeninami, který stál 40 let bez využití před florentskou katedrálou a o jehož ztvárnění se neúspěšně pokusili již dva sochaři. David, kterého Michelangelo dokončil po dvou a půl letech práce roku 1504, svého tvůrce proslavil a zajistil mu nesmrtelnost.

Mladý sochař se stal uznávaným umělcem.

Žil střídavě ve Florencii a v Římě, zpočátku působil krátce v Bologni. Pracoval pro Medicejské i florentskou republiku, renesanční papeže i nejvýznamnější církevní hodnostáře a stal se zámožným mužem. Nikdy se neoženil a neměl děti.

Za sochu Davida údajně dostal 900 zlatých dukátů, což prý bylo víc, než vydělal Leonardo da Vinci za celý život.

Nejznámější díla

Sochařství

Pieta v bazilice sv. Petra, Vatikán. Pieta (bazilika sv. Petra, Vatikán, 1498-1499)

David (Galleria dell'Accademia, Florencie, 1501-1504, kopie: Piazza della Signoria, Florencie)
Vzkříšený Ježíš (chrám Santa Maria sopra Minerva, Řím)

Mojžíš (součást náhrobku papeže Julia II., chrám sv. Petra v řetězech, Řím, 1514-1516)

Pieta di Palestrina (Galleria dell'Accademia, Florencie)

Pieta Rondanini (Civiche Raccolte d'Arte del Castello Sforzesco, Milán - poslední Michelangelovo dílo, nedokončená)

Malířství

Freska Stvoření světa (Sixtinská kaple, Vatikán - nástropní freska, 1508-1512)

Stvoření Adama je **freska**, znázorňující výjev z knihy Genesis, na stropě Sixtinské kaple ve Vatikánu. Malba vznikla v letech 1508–1512. Patří k nejvýznamnějším dílům renesančního malíře **Michelangela** Buonarrotiho. **Stvoření Adama** patří k nejznámějším vizuálním projevům evropské civilizace.

Poslední soud (Sixtinská kaple, Vatikán - freska na oltářní stěně, 1536-1541)

Svatá Rodina - Tondo Doni (Galerie Uffizi, Florencie)

Architektura

Bibliotheca Medicea Laurenziana (Florencie)

Nová sakristie kostela San Lorenzo (Florencie - architektura a sochařská výzdoba)

Kapitolské náměstí (Řím)

Palác Farnese (Řím, dokončení 2.patra)

Bazilika sv. Petra ve Vatikánu (ústřední prostor a kopule chrámu, 1547-1564)